

זו לא עצירה, אך לצווים יש משמעות מיידית ללחימה ברפיח: כך ישראל תתמודד עם המצב החדש

אין ספק שישראל נתונה תחת מערכה מדינית שמובלת על ידי חורשי רעתה, אך תהיה זאת טעות להסיק שהעולם כולו כבר נגדנו - ולהרשות לעצמנו לפעול ללא כל מגבלה • את המערכה המשפטית הבין-לאומית צריך לנהל כמו מערכה צבאית: בחוכמה, ולא רק בכוח • פרשנות

פנינה שרביט ברוך | תמי קנר | N12 | פורסם 25/05/24

בית הדין הבין-לאומי לצדק (ICJ) הוציא ביום שישי צווים נוספים נגד ישראל, במסגרת ההליך שיזמה דרום אפריקה נגד ישראל מכוח אמנת הג'נוסייד (רצח עם). צווים אלה מתווספים לצווים שהוציא בית הדין ב-26 בינואר וב-28 במרץ. את החלטתו נימק בית הדין בכך ש"תנאי החיים של הפלסטינים בעזה התדרדרו עוד" מאז שהוצאו הצווים והגיעו למצב קטסטרופלי. נשיא בית-הדין, השופט סלאם הלבנוני, ציין כי במסגרת המבצע הקרקעי ברפיח נעקרו כ-800 אלף פלסטינים, וכי המאמצים והצעדים בהם נקטה ישראל לפינוי וצמצום הפגיעה באזרחים אינם מספקים. בית הדין הורה לישראל "להפסיק באופן מידי את הפעילות הצבאית שלה וכל פעילות אחרת באזור רפיח שעלולה להשפיע על תנאי החיים של האוכלוסייה הפלסטינית בעזה ולהביא להרס הפיזי שלה באופן מלא או חלקי". כמו כן, בית הדין הורה "לשמור על מעבר רפיח פתוח ולאפשר כניסה בלתי מוגבלת של שירותים בסיסיים חיוניים וסיוע הומניטרי".

על אף שממבט ראשון נראה כאילו ניתנה הוראה להפסיק את הלחימה ברפיח, קריאה מדוקדקת יותר מעלה כי האיסור מתייחס רק לפעילות שעלולה להשפיע על זכויות הפלסטינים המוגנות באמנת הג'נוסייד, קרי עלולה להביא להשמדתם, על רקע היעדר מימוש של הצרכים ההומניטריים הבסיסיים שלהם. על כך שזוהי הפרשנות הנכונה ניתן ללמוד מהצהרות השופטים נולטה הגרמני וארסקו הרומני. גם שופטי המיעוט, שהתנגדו להוצאת הצווים, סגנית הנשיא סבוטנדה מאוגנדה והשופט ברק מישראל, הדגישו כי זוהי הפרשנות הנכונה של הצו. כל פרשנות אחרת הייתה מביאה לתוצאה אבסורדית שבה ישראל מנועה מלפעול, כאשר חמאס, שאינו צד להליך, יכול להמשיך להילחם נגדה. הייתה זו גם התערבות לא סבירה של בית הדין באופן ניהול לחימה, ובלי שום קשר ישיר לחשש מפני ביצוע רצח עם, שהוא הנושא היחיד שנמצא בסמכותו, להבדיל משאלת קיום דיני המלחמה.

לאור זאת, התגובה שיצאה מטעם ישראל, לפיה "ישראל לא קיימה ולא תקיים במרחב רפיח פעילות צבאית שיוצרת תנאי מחיה שעלולים להביא להשמדתה של אוכלוסייה אזרחית פלסטינית, כולה או חלקה", ש-"ישראל תמשיך במאמציה לאפשר כניסת סיוע הומניטרי לרצועת עזה ולפעול, בהתאם לדיון, כדי לצמצם ככל הניתן את הנזק לאוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה" וש-"תוסיף לשמור על מעבר רפיח פתוח", היא תגובה נכונה ומועילה.

...

אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך, חוקרת בכירה במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS) שבאוניברסיטת תל אביב, לשעבר ראש מחלקת הדין הבין-לאומי בפרקליטות הצבאית

ד"ר עו"ד תמי קנר היא חוקרת במכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS)

למאמר המלא:

https://www.mako.co.il/news-columns/2024_q2/Article-57db4db242faf81027.htm?partner=lobby